

تب مدیترانه‌ای فامیلی و گزارش ۷۴ بیمار از اردبیل

دکتر فرهاد صالح‌زاده^۱، دکتر دینا امامی^۲، دکتر علی اصغر ذوالفقاری^۳، دکتر عباس یزدان‌بد^۴، دکتر شهرام حبیب‌زاده^۵، دکتر بهمن بشر دوست^۶، دکتر منوچهر براک^۷، دکتر ایرج فیضی^۸، دکتر هرمز عظیمی^۹، دکتر مارینا جستان^{۱۰}، دکتر جعفر خلفی^{۱۱}

^۱نویسنده مسئول: استادیار گروه اطفال دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل E-mail:salehzadeh_f@yahoo.com
^۲پزشک عمومی ^۳استادیار داخلی ^۴دانشیار داخلی ^۵استادیار عفونی ^۶استادیار اطفال ^۷استادیار جراحی ^۸دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

چکیده

زمینه و هدف: بیماری تب مدیترانه فامیلی (Familial Mediterranean Fever) FMF، سردسته سندرم های تب‌های دوره‌ای ارثی است که احتمالاً زمانی فقط در کشورهای اطراف دریای مدیترانه شایع بود. ولی امروزه به دلیل مهاجرت های قومی وسیع نژادهای ترک، یهود، عرب و ارمنی از گسترش قابل توجهی در دنیا برخوردار می‌باشد. با توجه به موقعیت جغرافیایی اردبیل، نژاد ترک و نزدیکی به دریای مدیترانه شیوع FMF در اردبیل قابل توجه است. هدف از مطالعه حاضر توجه بیشتر به این بیماری و معرفی FMF، به عنوان یک بیماری شایع قابل توجه در اردبیل است. توصیف تابلوهای بالینی و خصوصیات آن موجب آشنایی بیشتر جامعه پزشکی با این بیماری شده و مانع تاخیر و یا اشتباه تشخیصی خواهد شد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه توصیفی است که در طی یک سال از شهریور ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ انجام شده است. لیست بیماران تشخیص داده شده FMF، بر اساس معیارهای تشخیصی تل‌ها شومر (Tel-Hashomer criteria) از پرونده‌های درمانگاه روماتولوژی اطفال بیمارستان علی اصغر و یا موارد معرفی شده از کلینیک‌های خصوصی پزشکان متخصص جمع‌آوری گردید. در نهایت از مجموع ۱۱۲ بیمار، ۷۴ بیمار وارد مطالعه شدند. از کلیه بیماران مصاحبه حضوری به عمل آمد و پرسشنامه مربوطه تکمیل گردید و تابلوی بالینی بیماری، مورد بررسی قرار گرفت. در نهایت اطلاعات جمع‌آوری شده به کمک نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: FMF در گروه سنی اطفال (زیر ۱۸ سال) شایع تر بود (۷۶٪) و در مردان کمی بیشتر از زنان دیده شد (نسبت مرد به زن ۱/۱). درد شکم شایع ترین شکایت اصلی در ۷۴٪ موارد وجود داشت و شایع ترین تظاهرات بالینی شامل درد شکم و تب به ترتیب با شیوع ۹۵٪ و ۸۴٪ بودند. بیشترین طول مدت درد ۱۲-۲۲ ساعت (۷۶٪) بود. در ۶۳/۵٪ موارد طول دوره رهایی از درد در بیماران این مطالعه یک هفته تا یک ماه بود. ۸۵٪ بیماران سابقه بستری‌های متعدد تشخیصی داشتند و در ۳۲٪ موارد به اشتباه تحت عمل جراحی اورژانس قرار گرفته بودند. در کل ۹۲٪ بیماران با تشخیص های غلط، قبلاً داروهای مصرف کرده بودند. ۲۰٪ بیماران سابقه فامیلی مثبت برای FMF ذکر می‌کردند. در ۵۰٪ موارد والدین باهم فامیل بودند و در ۵۹/۵٪ آنها تاخیر تشخیصی بالای سه سال وجود داشت.

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان می‌داد که FMF در منطقه اردبیل شیوع بالایی دارد که کاملاً دور از انتظار می‌باشد. شایع ترین سن تظاهر بیماری زیر ۱۸ سال بوده و شروع و تظاهر اولیه بیماری بالای ۴۰ سالگی نادر است. آمار بالای جراحی‌های اورژانسی اشتباه و بستری‌های متعدد و درمان‌های غلط قبلی تاییدی بر این مطالب است که بیماری در میان جامعه پزشکی ما ناشناخته یا حداقل کم شناخته است. در مطالعه حاضر برخی از علایم بالینی شامل علایم چشمی و پارستزی به عنوان یافته‌های جدید و نادر در بیماران FMF مورد توجه قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی: تب مدیترانه‌ای فامیلی، کلشی‌سین، سندرم های تب های دوره‌ای